

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Система управління якістю

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості
вищої освіти

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015

Кафедра менеджменту, маркетингу і міжнародної логістики

ЧТЕІ ДТЕУ

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ / ECONOMIC THEORY***

Спеціальність	<i>073 Менеджмент / Management</i>
Освітня програма	<i>Готельний і ресторанний менеджмент / Hotel and restaurant management</i>
Освітній ступінь	<i>Молодший бакалавр / junior bachelor</i>
Вид дисципліни	<i>Обов'язкова</i>
Семестр	<i>2</i>
Кількість кредитів / годин	<i>5 /150</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Форма заключного контролю	<i>Екзамен</i>

Лектор курсу: (e-mail):	Урсакій Юлія Анатоліївна, к.е.н., доцент julja-ursakijj@ukr.net
Вимоги лектора:	Студент зобов'язаний відвідувати всі заняття за розкладом (в тому числі дистанційно, або у змішаній формі), не запізнюватися. Працювати з навчальною та додатковою літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. Виконувати та подавати вчасно практичні завдання. При пропуску лекційних занять з поважної причини лектором проводиться усна співбесіда за темою.
Відповідальність лектора:	Головною метою лектора під час викладання дисципліни є створення комфортного та інтерактивного начально-комунікативного середовища. Протягом семестру заохочується тісне спілкування у формі діалогу, обміну думками та поглядами, конструктивна критика, емоційна співпраця та дискусій. Ми вчимося разом, тому зворотній зв'язок надзвичайно важливий – ваші зауваження та побажання будуть обов'язково враховані і є особливо цінними! Ви можете залишати свої відгуки, а також брати участь в опитуванні в кінці семестру. А також розраховувати на швидкий та якісний зворотній зв'язок від лектора, покликаний підтримати ваше зростання як фахівців впродовж вивчення дисципліни.
Види занять:	Лекції, практичні, самостійна робота.
Методи навчання:	Під час навчання можуть бути запропоновані практичні вправи ситуаційні завдання, кейси, індивідуальні завдання, ділові ігри, майстер-класи, тести та інші інтерактивні методи навчання.
Форми навчання:	Очна серія лекцій, практичних занять (контактні години); дистанційна (онлайн-діяльність); змішана (контактні години + онлайн-діяльність) Студенти мають змогу отримувати індивідуальні консультації (графік консультацій за

	<p>посиланням: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/chair/kmt/kmt_grafik_kons.pdf</p>
Матеріальне та технічне забезпечення дисципліни:	<p>Проведення занять очно передбачає: обладнані аудиторії (столи, стільці, мобільні пристрої, мультимедійні засоби, наявність та доступність мережі Інтернет).</p> <p>Проведення занять дистанційно, або у змішаній формі додатково передбачає: наявність ПК (ноутбуку) чи іншого мобільного пристрою, навушників, мікрофону, веб-камери; за потреби, встановлення спеціальних програм/застосунків (сервери веб-конференцій: Zoom, Skype, Big Blue Button, Viber; ресурс дистанційного навчання Moodle; програмне забезпечення Google G Suite for Education (Hangouts Meet, Google Classroom)).</p>
Доступ до дисципліни:	<p>Реєстрація студента на сервері дистанційного навчання Moodle відкриває доступ до всіх навчально-методичних матеріалів дисципліни. Для реєстрації потрібно написати повідомлення на адресу dist@chtei-knteu.cv.ua, вказати П.І.Б., № групи та дисципліну, до якої потрібний доступ).</p> <p>Під час дистанційного навчання, або навчання у змішаній формі (лекції) заняття проводяться згідно розкладу (розклади занять: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/calendar_study20_20/) за посиланням: https://us04web.zoom.us/j/7486681137?pwd=N29ESnZGd2duN0VIQkplNVRIRHZUQT09, або за попередньою домовленістю лектора зі студентами на іншому сервері конференції.</p>

*

Контактні години – передбачають безпосередню взаємодію учасників навчального процесу між собою в аудиторії; онлайн-діяльність – передбачає опосередковану взаємодію учасників навчального процесу між собою та з контентом в аудиторії чи за її межами засобами онлайн-технологій.

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Економічна теорія», як обов'язкова компонента освітньо-професійної програми: «Менеджмент», спрямована на формування у студентів інтегральної компетентності, а також загальних та фахових (предметних) компетентностей і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами спеціальності. «Економічна теорія» є дисципліною, що формує систему знань про економічний вибір суб'єктів економіки за умов обмежених виробничих ресурсів і безмежних потреб у різних соціально-економічних системах. Переваги вивчення дисципліни полягають у набутті ринково-економічного мислення студентів, з'ясуванні ролі економічної теорії у формуванні економічної політики та економічному регулюванні, засвоєнні методології економічних досліджень для розуміння тих ринкових перетворень, що відбуваються у національній економіці та вироблення вміння здійснювати економічний аналіз та практичні висновки.

Яка мета вивчення дисципліни?

Метою вивчення дисципліни є отримання майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Які цілі вивчення дисципліни?	Дисципліна орієнтована на формування таких загальних компетентностей як: розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; здатність до логічного та абстрактного мислення, аналізу, синтезу, генерації нових(креативних) ідей; здатність застосовувати знання, вміння та навички у практичних ситуаціях в умовах неперобачуваних змін; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; навички використання інформаційних і комунікаційних та цифрових технологій; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до проведення досліджень на відповідному рівні, а також фахових компетентностей: Здатність визначати, описувати характеристики організації, зокрема суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу, чітко та грамотно ставити цілі діяльності з використанням інноваційного управлінського інструментарію, вміти застосовувати сучасні прийоми їхнього обґрунтування в рамках реалізації функціональних завдань; здатність аналізувати діяльність організації, зокрема суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, визначати перспективи розвитку організації; здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань, нести відповідальність за результати діяльності; здатність критично та самокритично оцінювати результати роботи, забезпечуючи їх якість; демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.
Які результати навчання за дисципліною?	Вивчення дисципліни дозволить демонструвати знання та навички пошуку, збирання та аналізу інформації, узагальнення показників для обґрунтування ефективних управлінських рішень; описувати зміст функціональних сфер діяльності підприємств та організацій, в тому числі у сфері готельного та ресторанного бізнесу та демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування практичних рішень; демонструвати комунікаційні навички взаємодії, лідерства, командної роботи у різних сферах діяльності організації для формування ефективних рішень; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, адаптації та дії в нових умовах; виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера, бути самокритичним, проявляти вміння нести відповідальність за результатами своєї діяльності.
Попередні вимоги	Для вивчення дисципліни передбачається успішне опанування дисциплін: «Філософія», «Інформаційні технології», «Математика для економістів тощо

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль. Студент не допускається до екзамену, якщо семестрова кількість балів, включаючи бали за підсумковий модульний контроль менше за 60 балів. Екзамен проводиться згідно з розробленими та затвердженими білетами. Оцінка за екзамен виставляється студенту за 100-бальною шкалою.

Вважається, що студент достатньою мірою засвоїв матеріал якщо середня кількість балів за семестровий контроль та екзамен не менше 60.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS ЧТЕІДТЕУ.

Шкала переведення балів, отриманих студентом

90-100	Відмінно /Excellent
75-89	Добре /Good
60-74	Задовільно /Sufficient
0-59	Незадовільно / Failed

Перескладання будь якого з видів оцінювання та контролю відбувається з дозволу викладача, який забезпечує дисципліну у порядку передбаченому «Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у ЧТЕІ ДТЕУ», з яким можна ознайомитись за посиланням: <http://chtei-knteu.cv.ua/ua/student/>. Детальна інформація щодо шкали оцінювання та розподілу балів за кожен вид виконаних робіт наведена у робочій програмі навчальної дисципліни, яку можна знайти на сервері дистанційного навчання Moodle ЧТЕІ ДТЕУ.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Студент повинен дотримуватися «Етичного кодексу здобувача вищої освіти ЧТЕІ ДТЕУ» (http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/student/etich_kod.pdf) та «Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти ЧТЕІ ДТЕУ» (http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/academ_dobroches/poloj_academ_dobroches.pdf) виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводиться до співробітників директорату ЧТЕІ ДТЕУ.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Панчишина С. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб. / за ред. С. Панчишина, П. Островерха. 4-е вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2017. Кн. 1. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. 723 с.
2. Базилінська О.Я. Макроекономіка : навч. посібник для студ. внз. Київ : Центр навч. л-ри, 2009. 442 с.
3. Базилевич В.Д., Баластрик Макроекономіка: навч. посібник. 2-ге вид. доп. Київ : Атіка, 2009. 368с.
4. Внутрішня торгівля України: монографія /за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 864 с.
5. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Мікроекономіка: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2010 . 672 с.

6. Базилевич В. Д. Економічна теорія: політична економія: навч.посіб. 9-е вид. Київ : Знання, 2014. 710 с.
7. Економічна теорія. Політекономія: підручник / за ред. В.М. Тарасевича. Київ:Знання, 2012. 208 с.
8. Економічна теорія: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2016. 268 с.
9. Костюк В.С., Андрущенко А.М., Борейко В.П.Економічна теорія: навч. посібник . Київ: Центр учбової літератури, 2009.282с.
10. Лагутін В.Д., Пронкіна Л.І. Макроекономіка: навчальний посібник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 268с.
11. Семененко В. М., Коваленко Д. І. Економічна теорія. Політекономія. навч. посіб. 2-ге вид. доп. та перероб. Київ: Центр учбової літератури, 2011.428 с.
12. Ястремський О., Гриценко О. Основи мікроекономіки: підручник. 2-ге видання, перероб. і доповнене. Київ:Знання-Прес, 2007. 579 с.

Додатковий

13. Артюмова Т. І. Відносини суспільного відтворення в Україні у контексті трансформації моделей державного управління // Економічна теорія. 2016. № 3. С. 5-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2016_3_2
14. Бакалінська О.О. Правове регулювання добросовісної конкуренції в Україні. Київ, НДІ приватного права і підприємництва ім. акад.Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2014. 432 с.
15. Бобух І. Поведінкова економіка та сталий розвиток: ключові аспекти взаємозв'язку// Економіст. 2016. № 6. С. 4–8. URL: <http://ua-ekonomist.com/abstracts/june-2016/>
16. Борейко В. Шляхи виходу економіки України з кризи // Економіст. 2016. №2.С. 17–19. URL: <http://ua-ekonomist.com/abstracts/february-2016/>
17. Вертелева О. Фактори міжнародної конкурентоспроможності України // Вісник КНТЕУ. 2016. № 3. С. 33–48. URL: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2016/03/4.pdf>
18. Геєць В.М. Яке майбутнє у соціальної держави? // Економіка України. 2013. №7. С.45-51.
19. Геєць В.М. Суспільний капітал – 25: одержавленість чи державо творчість? // Економіка України. 2016. № 8. С. 3–6.
20. Дучинська Н. І. Розвиток методів дослідження теорії корисності // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2015. Вип. 5. С. 51-54. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2015_5_14
21. Дем'яненко С.І. До питання теорії вартості // Актуальні проблеми економіки. 2011. № 9 (123).
22. Жаліло Я. А. Особливості реалізації економічної політики держави в умовах сучасних тенденцій суспільного розвитку / // Економічна теорія. - 2016. № 3. С. 39-52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2016_1_5
23. Завгородня О. О. Актуальні концепти економічної теорії інновацій // Економічна теорія. 2016. №2. С.5-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2016_2_2
24. Звягільський Ю.Л. Рівень заробітної плати – індикатор ефективності програми економічних реформ // Економіка України. 2013. №9.С. 32-44.
25. Кондратьев Н.Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения: Избранные труды. Москва : Экономика, 2002.
276. Кредісов А.І, Білоус А.О. Державно – приватне партнерство: світовий досвід та його використання в Україні // Економіка України. 2016. № 2. С. 4–15.
27. Крюкова І. О. Корисність та цінність блага з позицій української школи фізичної

- економії // Історія народного господарства та економічної думки України. 2015. Вип.48. С.242-258 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ingedu_2015_48_19
28. Лагутін В. Монополія та конкурентна політика: політико-економічні проблеми // Економічна теорія. 2015. № 4. С. 89-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2015_4_12
28. Піндайк Р.С., Рубінфельд Д.Л. Мікроекономіка | пер. з англ. Київ : Основи, 1996.
29. Самуельсон Н.А. Нордгауз В.Д. Мікроекономіка | пер. с англ. Київ : Основи, 1998.
30. Скрипниченко М. І. Тема 30. Моделі економічного зростання // Економічна теорія. 2016. № 1. С.101-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2016_1_9
31. Слухай С.В. Довідник базових термінів та понять з мікроекономіки. 2-ге вид., переробл. і доп. Київ : Аграр Медіа Груп, 2015. 374 с.
32. Сунцова О.О. Деякі методологічні аспекти макроекономічного регулювання розвитку національного господарства // Актуальні проблеми економіки. 2011. № 9 (123).
33. Тарасюк М.В., Малярчук О.В. Сучасний стан реалізації інноваційної політики України та її фінансове забезпечення // Економіка та держава. 2017. №1. С.19–24. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2017/6.pdf
34. Туган-Барановський М.Л. Політична економія. Київ : Знання, 2000.
35. Урсакий Ю.А. Аналіз макросередовища рослинної продукції агропромислового комплексу України // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. №7. С. 209-213.
36. Урсакий Ю.А. Економічна характеристика експортної продукції // Міжнародний бізнес і замковий туризм в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих учених, м. Тернопіль - м. Збараж, 28-29 квітня 2017 р. Тернопіль, 2017. 164-167.
37. Урсакий Ю.А. Ретроспективний аналіз макроекономічного становища країн пострадянського простору // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. 2016. Вип. №1 (57). С. 204-211.
38. Урсакий Ю. А. Соціальна політика держави як основний фактор підтримки суспільства при стагнації економіки // «Актуальні проблеми сучасної науки». Матеріали XI Міжнародної наукової інтернет-конференції, 21-23 жовтня 2014р. Київ, 2014. 180 с. С. 39-56.
39. Урсакий Ю.А. Тіньова економіка: Чинники тінізації та шляхи детінізації // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – 2018 – Вип. I-II (69-70). С. 44-51.
40. Урсакий Ю.А. Теоретичні підходи інтерпретації якості життя // Міжнародний бізнес і туризм в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих учених, 27-28 квітня 2017 р. – Чернівці-Бельці, 2017. 116-118.
41. Урсакий Ю.А., Хариневич-Яворська Д.О. Публічно-приватне партнерство як спосіб забезпечення концепції сталого розвитку інноваційної економіки України // Науковий вісник Чернівецького університету : Збірник наук. праць. Вип. 802. Економіка. Чернівці : ЧНУ, 2018. С. 44-57 с.
42. Хасбулатов Р. Ринкові трансформації на пострадянському просторі: імперативи, моделі, наслідки // Економіст. 2010. № 11. С 23-28.
43. Хрустальова В.В., Мамічева Л.П. Розвиток соціального напрямку економічної думки в Україні наприкінці XIX — початку XX // Економіка та держава. 2014. № 11. С. 68-71. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/11_2014/16.pdf
44. Шевчук В. Міжнародна економіка: теорія і практика. Львів : Каменяр, 2013. 243 с.
45. Шиян Д.В. Вплив очікувань на механізм дії економічного циклу // Економіка і прогнозування. 2010. № 2. С. 79-85.

46. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL: <https://rada.gov.ua/>
47. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
48. Економіка і прогнозування (журнал). URL: <http://eip.org.ua/>
49. Економіка промисловості (журнал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nbu.gov.ua>
50. Економіка України (журнал) URL: <http://www.economukraine.com.ua/>
51. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
52. Державний комітет статистики України Економіка і прогнозування (журнал) URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

СИЛАБУС ЗА ЗМІСТОМ ВІДПОВІДАЄ РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Детальна інформація щодо тематики лекційних, практичних, занять, самостійної роботи, наведена у робочій програмі навчальної дисципліни, яку можна знайти на сервері дистанційного навчання Moodle ЧТЕІ ДТЕУ.

ПЛАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ВИДИ ЗАНЯТЬ (згідно розкладу)	ФОРМИ НАВЧАННЯ*	
	Контактні години	Онлайн діяльність
	Методи навчання	
Лекції (попередня підготовка, подача нової інформації, тренування).	Попереднє опитування; ознайомлення або повторення термінології; очна лекція; презентація нового матеріалу; пошук відповідей на питання; обговорення кейсів, діалог з групою.	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою; демонстрація короткої промовідео/аудіо інфографіки; відеозапис, аудіо запис; тексти; відео конференція, робота з кейсами в режимі відео конференції.
Практичні (тренування, практична робота, оцінювання, рефлексія).	Обговорення; дебати; питання-відповіді; групові виконання завдань; ділові ігри; кейси; усне опитування; виконання практичного завдання; діалог, короткі усні / письмові відповіді на питання; тестування.	Питання для самоперевірки; обговорення (чат, форум); виконання інтерактивних практичних вправ; робота з кейсами; пошук відповідей на питання; індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт, відеозапис тощо);
		перегляд фільмів, відеоматеріалів; автоматизоване тестування, усна відповідь (відеозапис) виконання практичного завдання письмова робота.

Самостійна робота (оцінювання, рефлексія, зворотній зв'язок).	Групові та індивідуальні консультації, коментарі, запитання та відповіді під час заняття від викладача; демонстрація мультимедійних презентацій; тестування.	Підготовка мультимедійних презентацій, відповіді на питання, що виносяться на самостійне опрацювання, автоматизовані тести для самоконтролю; чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем завдання.
Підсумковий модульний контроль	Письмове завдання, письмові відповіді на питання; тестування.	Письмове завдання, письмові відповіді на питання з фото, або відео фіксацією; автоматизовані тести.
Підсумковий контроль – екзамен		

*Враховано рекомендації МОН щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-ovsita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин (денна/заочна)				Оцінювання, бали (мін.-макс.)	Форми контролю
	Усього годин	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
1	2	3	4	5	6	7
<p>Тема 1. Предмет і метод економічної теорії Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Меркантилісти. Фізіократи. Класична політична економія. Марксизм. Маржиналізм. Неокласичний, кейнсіанський та інституціонально-соціологічний напрями, неокласичний синтез. Сучасні напрями, школи і течії економічної теорії (західний мейнстрим, неортодоксальна економічна теорія). Розвиток економічної думки в Україні. Предмет економічної теорії та еволюція його визначення. Складові сучасної економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства. Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологічні аспекти пізнання, механізму дії та використання економічних законів. Методи пізнання економічних процесів і явищ. Діалектика як метод наукового пізнання. Загальні та спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Економічна теорія як основа економічної політики. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти економічної політики. Розвиток економічної теорії на сучасному етапі (лауреати Нобелівської премії П. Самуельсон, Р. Фріш, Я. Тінберген, Дж. Хікс, К. Ерроу).</p>	8/10	2/-	2/-	4/8	2-4	Практичні вправи ситуаційні та індивідуальні завдання, ділові ігри, тести.

<p>Тема 2. Економічна система суспільства</p> <p>Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Тенденції формування сучасної структури потреб. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Благо як засіб задоволення потреб. Економічні та неекономічні блага. Класифікація економічних благ. Проблеми використання закону зростання потреб у процесі виробництва матеріальних благ.</p> <p>Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.</p> <p>Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних систем. Традиційна економіка. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні ознаки.</p> <p>Основні напрями формування сучасних ринкових відносин. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки. Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти. Типи, форми і види власності. Основні тенденції розвитку власності на сучасному етапі. Необхідність різноманітних форм власності в ринковій економіці. Трансформація форм власності в Україні. Роздержавлення. Приватизація. Світовий досвід роздержавлення та приватизації. Сучасний стан відносин власності в Україні.</p>	8/8	2/-	2/-	4/8	4-6	
<p>Тема 3. Виробництво, його сутність та роль у житті суспільства</p> <p>Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Зміст і структура суспільного виробництва. Матеріальне та нематеріальне виробництво, їх сутність і взаємозв'язок.</p> <p>Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Еволюція товарного виробництва. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Проста і розвинена форми товарного виробництва, їх спільні ознаки та відмінності. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства.</p> <p>Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів.</p> <p>Межа економічних можливостей. Економічний вибір. Крива виробничих можливостей. Основні фактори виробництва та їх взаємозв'язок. Ефективність виробництва, її сутність. Показники ефективності використання факторів виробництва. Продуктивність праці. Трудомісткість. Фондовіддача. Фондомісткість. Матеріаловіддача. Матеріаломісткість. Капіталовіддача. Капіталомісткість.</p>	8/8	2/-	2/-	4/8	2-4	
<p>Тема 4. Теорії товару і грошей</p> <p>Товар та його властивості. Вартість. Мінова</p>	10/8	2/-	2/-	6/8	4-6	ні завдання, кейс

<p>вартість. Споживна вартість та її показники. Специфіка послуги як товару. Інформація як товар. Вартість, корисність, цінність: зміст та сучасні трактування.</p> <p>Теоретичні концепції виникнення грошей. Сутність грошей. Функції грошей. Історичний підхід щодо функцій грошей. Види грошей: паперові, металеві, кредитні, безготівкові, електронні. Обіг готівкових та безготівкових грошей. Рівняння І.Фішера. Сучасні зміни в грошовому обігу. Закон грошового обігу. Історичний досвід України в створенні національної грошової одиниці.</p> <p>Внесок лауреатів Нобелівської премії Г. Мюрдала, Ф. Гаєка та М. Фрідмана у розвиток теорії грошей.</p>					
<p>Тема 5. Теоретичні основи ринкової економіки на мікро та макрорівні</p> <p>Об'єктивні передумови виникнення ринку. Поняття ринку та його сучасне трактування. Ознаки, структура та функції ринку. Види ринків. Критерії класифікації ринків та їх структура. Характерні ознаки сучасного ринку. Тіньовий ринок: причини виникнення, механізм та соціально-економічні наслідки функціонування.</p> <p>Об'єктивна зумовленість та сутність ринкової інфраструктури. Елементи ринкової інфраструктури. Система ринкових посередників. Держава як суб'єкт ринкового господарства.</p> <p>Ринковий механізм та його елементи. Сутність попиту і фактори, що його визначають. Закон попиту. Винятки із закону попиту. Крива попиту. Зв'язок між попитом і ціною. Зміщення кривої попиту під впливом дії нецінових факторів. Еластичність попиту.</p> <p>Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Крива пропозиції та її властивості. Зв'язок між пропозицією і ціною. Нецінові фактори зміни пропозиції. Зміщення кривої пропозиції під впливом дії нецінових факторів. Еластичність пропозиції.</p> <p>Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага, надлишок та дефіцит. Утворення рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва. Фактори, що впливають на зміну ринкової рівноваги.</p> <p>Еластичність попиту і пропозиції. Коефіцієнт еластичності та види еластичності попиту і пропозиції. Суть абсолютно еластичного та абсолютно нееластичного попиту.</p> <p>Концепція цінової еластичності пропозиції. Фактори, що визначають еластичність пропозиції. Перехресна еластичність попиту. Концепція перехресної еластичності пропозиції.</p> <p>Сукупний попит і його складові. Крива сукупного попиту (AD). Сукупна пропозиція (AS), та фактори що її визначають. Рівновага сукупних попиту і пропозиції. Цінові та нецінові фактори сукупного попиту. Крива AD. Сукупна пропозиція. Класичний та кейнсіанський підходи до визначення форми кривої AS. Аналіз зміни рівноваги у моделі AD-AS. Споживання та заощадження як функції доходу.</p>	8/12	2/2	2/2	4/8	4-6
<p>Тема 6. Теорія поведінки споживача в умовах воєнного стану</p>	12/8	4/-	2/-	6/8	4-6

<p>Смаки та уподобання споживача. Благо як засіб задоволення потреб. Корисність благ. Величина корисності. Теорія споживання. Загальна та гранична корисність. Закон граничної корисності. Закон максимізації корисності та вибір споживача. Кардиналістська теорія. Ординалістський підхід. Закон спадної граничної корисності. Ринковий споживчий кошик. Крива байдужості. Карта кривих байдужості.</p> <p>Обмеження можливостей споживача. Бюджетні обмеження споживача. Бюджетна лінія та її властивості, нахил бюджетної лінії. Вплив на бюджетну лінію зміни доходу і зміни цін.</p> <p>Умови рівноваги споживача. Принцип рівної корисності (екві-маргінальний принцип). Розширене бюджетне обмеження. Поведінка споживача у кризових ситуаціях.</p> <p>Зміна доходу споживача та утворення лінії «дохід-споживання». Крива індивідуального попиту, реакція споживача на зміну ціни: утворення лінії «ціна-споживання». Ефект доходу. Ефект заміщення.</p>						
<p>Тема 7. Підприємництво та підприємство в ринковій економіці під час війни та в післявоєнний період</p> <p>Суть підприємництва та умови його існування. Концепції підприємництва. Ознаки підприємницької діяльності. Економічні функції підприємництва. Принципи підприємницької діяльності. Види та суб'єкти підприємницької діяльності. Форми підприємництва. Підприємництво і бізнес. Моделі підприємництва. Характеристика інноваційної моделі підприємництва. Новітні форми підприємницької діяльності. Розвиток підприємництва в Україні. Банкрутство. Законодавство про банкрутство.</p> <p>Підприємство як суб'єкт економічної системи. Організаційно-правові форми підприємств. Соціально-економічна характеристика підприємств. Функції підприємства.</p> <p>Дослідження лауреатів Нобелівської премії Г. Саймона – дослідження процесу прийняття рішень у межах економічних організацій та Ж. Тіроля щодо впливу репутації на успішність господарювання.</p>	10/8	2/-	2/-	6/8	4-64-	Практичні вправи ситуаційні завдання, кейси, індивідуальні завдання, тести.
<p>Тема 8. Витрати виробництва</p> <p>Суть витрат фірми. Економічні витрати. Бухгалтерські витрати. Витрати виробництва в короткостроковому періоді. Загальні, постійні та змінні витрати. Середні витрати. Граничні витрати. Витрати фірми в довгостроковому періоді. Оптимальний випуск продукції фірмою в довгостроковому періоді. Суть доходу та його види. Середній дохід. Загальний дохід. Граничний дохід. Поняття прибутку.</p>	8/8	2/-	2/-	4/8	2-4	
<p>Тема 9. Типи ринкових структур</p> <p>Характерні ознаки ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит і попит на продукт фірми в умовах досконалої конкуренції. Визначення ціни і випуску продукції досконалим конкурентом в короткостроковому періоді. Принцип порівняння валового доходу і валових витрат. Принцип порівняння граничного доходу і граничних витрат.</p>	10/10	2/-	2/-	6/10	4-6	

<p>Визначення ціни і випуску продукції досконало конкурентною фірмою в довгостроковому періоді. Довготермінова рівновага фірми. Зміна довготермінової рівноваги на фірмі і в галузі. Ефективність діяльності фірми в умовах досконалої конкуренції.</p> <p>Визначення чистої монополії та причини її існування. Види монополії. Попит на продукт монопольного виробника. Валовий дохід і граничний дохід в умовах чистої монополії. Визначення монопольним виробником ціни і обсягу виробництва. Короткотерміновий період: максимізація прибутку чи мінімізація збитків. Максимізація прибутку в довготерміновому періоді. Цінова дискримінація та її наслідки. Економічні наслідки монополії (ефективність використання ресурсів, монополія і науково-технічний прогрес, монополія і розподіл доходу).</p> <p>Визначення монополістичної конкуренції та її основні ознаки. Диференціація продукту. Нецінова конкуренція. Роль реклами в неціновій конкуренції. Ціна і випуск продукції в умовах монополістичної конкуренції. Наслідки монополістичної конкуренції. Олігополія: суть та основні ознаки. Цінові моделі олігополії. Економічна ефективність олігополії.</p>						
<p>Тема 10. Суспільне відтворення. Система національних рахунків</p> <p>Зміст процесу суспільного відтворення. Суспільне відтворення, його види та динаміка. Умови реалізації та відтворення суспільного продукту. Просте, розширене і звужене відтворення. Відтворення національного продукту та національного багатства. Розширене відтворення та шляхи розв'язання екологічних проблем в Україні.</p> <p>Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Роль макроекономічних показників. Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва, загальний рівень цін, зайнятість. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний дохід (ВНД). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Характерні ознаки ВВП. Визначення кінцевої і проміжної продукції, доданої вартості. Подвійний рахунок та його виключення. Структура та динаміка ВВП в Україні. Чистий національний продукт (ЧНП) та чистий національний дохід (ЧНД). Валовий національний наявний дохід (ВННД).</p> <p>Обчислення реальних обсягів: номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Темп зростання та темп приросту реального ВВП. Індекс цін та дефлятор.</p> <p>ВВП та суспільний добробут. Особливості макроекономічних показників. Неринкові операції. Зростання вільного часу. Поліпшення якісних характеристик продукції. ВВП та навколишнє середовище. Тіньова економіка. Методика обчислення обсягів тіньової економіки. Чистий економічний добробут (NEW).</p>	10/1 4	2/2	2/2	6/10	4-6	
<p>Тема 11. Споживання, заощадження та інвестиції</p>	8/10	2/-	2/-	4/10	4-6	

Споживання і заощадження, їх функції. Середня та гранична схильність до споживання та заощадження. Недоходні фактори споживання та заощадження. Графічний аналіз кейнсіанської функції споживання та заощадження. Інвестиції: сутність та фактори, що впливають на їх величину. Вплив функції інвестицій на обсяг національного виробництва. Номінальна і реальна процентна ставка. Аналіз моделі мультиплікатора.					
<p>Тема 12. Безробіття та інфляція під час військового стану та в повосенний період</p> <p>Ринок праці, визначення робочої сили країни та рівня безробіття. Класична та кейнсіанська теорії зайнятості. Типи безробіття: фрикційна, структурна, циклічна. Природний рівень безробіття та закон Оукена.</p> <p>Інфляція, її визначення та графічна інтерпретація. Інфляція попиту та інфляція витрат. Проблема вибору між інфляцією та безробіттям. Крива Філіпса. Сучасна її інтерпретація. Стагфляція, інфляційні очікування та політика стабілізації економіки.</p>	10/10	2/-	2/-	6/10	2-4
<p>Тема 13. Фіскальна політика держави</p> <p>Суть фіскальної політики та її знаряддя. Дискреційна фіскальна політика. Недискреційна фіскальна політика. Автономний вплив державних закупівель і податків на рівень виробництва.</p> <p>Крива Лаффера та можливість її практичного застосування. Стимулююча та стримуюча фіскальна політика. Розрахунок впливу податкового мультиплікатора та мультиплікатора державних видатків на обсяг ВВП. Податки як засіб впливу на економіку. Крива Лаффера.</p> <p>Дефіцит бюджету: економічні наслідки та шляхи подолання. Суть і види державного боргу. Причини виникнення та економічні наслідки бюджетного дефіциту. Фіскальне регулювання в Україні.</p>	10/10	2/-	2/-	6/10	2-4
<p>Тема 14. Монетарна політика держави</p> <p>Гроші та їхні функції. Вимірювання кількості грошей. Грошові агрегати. Пропозиція грошей та інструментарій її регулювання. Грошовий мультиплікатор та пропозиція грошей. Попит на гроші та фактори, що його визначають.</p> <p>Грошово-кредитна політика НБУ. Комерційні банки та їх роль у розвитку економіки держави. Аналіз варіантів впливу центрального банку на грошову пропозицію. Порівняння монетарних стратегій центрального банку та наслідків їх впливу на економіку. Розрахунок депозитного та грошового мультиплікатора.</p> <p>Механізм координації монетарної та фіскальної політики у моделі IS-LM.</p>	10/8	2/-	2/-	6/8	4-6
<p>Тема 15. Циклічні коливання та економічне зростання</p> <p>Економічні коливання та їхні причини. Суть і фази ділового циклу. Теорії ділових циклів. Державне антициклічне регулювання.</p> <p>Поняття та зміст економічного зростання. Фактори та типи економічного зростання. Сучасні теорії економічного зростання. Застосування моделі AD-AS для аналізу циклічних коливань. Сучасні причини економічних криз та оцінка ефективності анти</p>	8/8	2/-	2/-	4/8	

циклічної поведінки. Джерела економічного зростання. Аналіз моделі економічного зростання Харрода-Домара та оцінка її актуальності. Аналіз суті та практичних висновків моделі економічного зростання Р. Солоу. Державне регулювання економічного зростання в сучасних умовах. Стратегія економічного зростання в Україні.						
Тема 16. Закономірності розвитку світового господарства в парадигмі євроінтеграції України Сутність, етапи становлення та основні риси світового господарства. Сучасна структура світового господарства. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва. Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми. Сучасні форми міжнародних економічних відносин. Світова торгівля: сутність та структура. Теорії міжнародної торгівлі: абсолютних переваг А. Сміта, відносних переваг Д. Рікардо, модель Хекшера-Оліна, парадокс В. Леонтьєва, конкурентних переваг країни М. Портера. Всесвітній ринок товарів і послуг. Ціноутворення на світовому ринку товарів. Торговельна політика, її види та інструменти. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі. Торговельний баланс країни. Міжнародний рух капіталів і механізм його регулювання. Зміст і структура світової валютної системи. Валютні курси. Валютні ринки. Міжнародна міграція робочої сили і світовий ринок праці. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство та її зовнішньоекономічні пріоритети. Сучасна глобалізація світогосподарських зв'язків і виникнення економічних проблем людства. Природа і види глобальних проблем сучасності та їх класифікація. Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Демографічні проблеми світу і шляхи їх вирішення. Проблема і шляхи скорочення зон зубожіння, голоду і хвороб у світі. Масштаби загрози і шляхи вирішення екологічних проблем. Проблеми роззброєння та демілітаризації економіки країн. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.	6/10	2/-	2/-	6/10		
Підсумковий модульний контроль	2/2	-	2/2	-	10-16	Письмо ве завдан ня
Разом	150/ 150	34/4	36/6	82/140	60-100	
Підсумковий контроль – екзамен					60-100	